Lesekroken: Hvorfor har noen laget denne teksten?

For å bli en kritisk leser er det lurt å spørre seg hvorfor noen har laget en tekst. Her skal elevene studere forsiden til Nysgjerrigper-bladet og foreslå hvorfor den er laget som den er, og så argumentere for forslaget sitt.

Opplegget er laget til Nysgjerrigper nr. 3-2021.

Last ned materiellet til utskrift:

- Oppgaver og lærerveiledning (PDF)
- Forsiden til Nysgjerrigper-bladet nr. 3-2021 som sendes ut til abonnenter i uke 36.

Lærerveiledning

Når en jobber med kritisk tenkning med elevene, kan det være hensiktsmessig å ta for seg én del om gangen. Én del av kritisk tenkning handler om å forstå at tekster er laget av en grunn, og å finne denne grunnen. For å bli en kritisk leser kan det derfor være lurt å venne seg til å stille spørsmålet: "Hvorfor har noen laget denne teksten?"

Noen ganger er hensikten bak en tekst å gjøre folk interessert, informere eller å underholde. Andre ganger vil en kanskje provosere eller få folk til å gjøre noe. For å komme inn i tankegangen med å finne hensikten bak en tekst kan det være lurt å starte med forsiden på Nysgjerrigper-bladet. Det er fordi den har få tekstelementer og disse tydelig er plassert der av en grunn.

La elevene studere forsiden et par minutter. Still deretter spørsmålet: "Hvorfor har noen laget denne teksten/forsiden?" La elevene bestemme om de vil se på enkeltoverskrifter, bilder eller annet de legger merke til. Følg opp med "Hvorfor tenker du det?". Elevene vil da måtte argumentere for hvorfor de mener teksten er laget, for eksempel en spesiell overskrift. Utfordre dem til å ha en gyldig argumentasjon, der andre også kan følge tankebanen og sjekke om de mener forslaget er rimelig. Eksempler på hvorfor noen har laget teksten, kan være:

- Jeg tror teksten er laget for å informere om vinnerne av Nysgjerrigper 2021. (Teksten informerer.)
- Jeg tror teksten er laget for å friste oss til å være med i Nysgjerrigper-konkurransen. (Teksten påvirker oss til å gjøre noe en gang i framtiden.)
- Jeg tror teksten er der for at vi skal få lyst til å sjekke hva ordsuppe er. (Teksten påvirker oss til å gjøre noe nå.)
- Jeg tror noen vil vise at det går an å forske på fred. (Teksten informerer oss.)

Skriv opp mange forslag i klassen, og vurder om forslagene er rimelige, ut fra hvordan elevene argumenterer. Til slutt kan elevene få noen minutter til å undersøke bladet. Oppsummer gjerne med å spørre om den kritiske nærlesingen av forsiden påvirket dem til å gjøre noe.

Se også

Lesekroken setter søkelys på kritisk tenkning gjennom en rekke artikler. En annen tilnærming finner du i

Forskningsrådet

Lesekroken nr. 2-2021: Sjå samanhengar mellom artikkelen og dine eigne erfaringar.

Oppgaver til elevene

Last ned materiellet øverst på iden for å skrive ut oppgavene til elevene eller vise på skjerm

1. Hvorfor har noen laget forsiden på den måten den er?

Snakk sammen.

a. Gi en grunn til hvorfor du tror forsiden er laget som den er. Hvorfor tror du det?

b. Finn flere grunner til hvorfor forsiden er laget som den er, og begrunn hva du mener.

2. Hvor mange steder på forsiden finner du skrift, symboler, tegninger eller bilder som har med Nysgjerrigper å gjøre?

3. Detektivlesing

a. Omtrent hvor stort, i cm, er trofeet vinneren av Nysgjerrigper får?

b. Hvorfor står det et spørsmål om brostein nederst på forsiden? Begrunn svaret.

c. Det står «Hvordan forsker vi på fred?». Hvem tror du vi er? Begrunn svaret.

Av Tuva Bjørkvold | Publisert 02. sep 2021

Last ned | Del

Meldinger ved utskriftstidspunkt 29. mars 2024, 15:23 CET

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.